

**KRONPRINSENS
HUSARREGEMENTES
MINNESTROPP**

**FÄKTINSTRUKTION
FÖR
KAVALLERIET**

*FASTSTÄLLD 1902
MODIFIERAD 2001 FÖR
KRONPRINSENS HUSARREGEMENTES
MINNESTROPP*

INNEHÅLL

I. INLEDNING

- § 1. ALLMÄNNA GRUNDER **sid. 4**
- § 2. BEGREPPSFÖRKLARINGAR **sid. 4**
- § 3. IAKTTAGELSER FÖR FÄKTLÄRAREN **sid. 4**

II. Allmän fäktlära.

- § 4. ALLMÄNNA GRUNDER **sid. 5**
- § 5. GARDLÄGEN **sid. 5**
- § 6. STÖTAR **sid. 6**
- § 7. HUGG **sid. 7**
- § 8. PARADER **sid. 8**
- § 9. SAMMANDRAG AV VAPENRÖRELSERNA **sid. 9**
- § 10. STRID MOT SABELRYTTARE **sid. 9**
- § 11. STRID MOT FOTFOLK **sid. 11**

III. REKRYTENS UTBILDNING

- § 12. ALLMÄNNA GRUNDER **sid. 11**
- § 13. FÖRBEREDANDE ÖVNINGAR **sid. 11**
 - 1. PÅ TRÄHÄST OCH TILL FOTS
 - 2. TILL HÄST
- § 14. EGENTLIGA FÄKTÖVNINGAR **sid. 11**
 - 1. UTAN FÄKTMÅL
 - 2. MED FÄKTMÅL
- § 15. TILLÄMPNINGSÖVNINGAR **sid. 13**
- § 16. TILLÄMPNINGSÖVNINGAR **sid. 13**
- § 17. VAPEN, FÄKTMÅL, TRÄHÄSTAR **sid. 14**

IV. FIGURER

- 1. HÖGER GARD **sid. 15**
- 2. KVARTSTÖT OCH TERSPARAD **sid. 15**
- 3. TERSSTÖT OCH KVARTPARAD **sid. 16**
- 4. TERSHUGG OCH TERSPARAD **sid. 16**
- 5. KVARTHUGG OCH KVARTPARAD **sid. 17**
- 6. FÄKTMÅL **sid. 17**
- 7. FÄKTMÅL **sid. 18**
- 8. TRÄHÄST **sid. 18**
- 9. FÄKTMÅL **sid. 19**

Förord

Föreliggande arbete är en modifiering och till svenskan moderniserad variant av 1902 års Fäktinstruktion för kavalleriet. Syftet med arbetet är först och främst att få en ändamålsenlig handledning till sabelförande till häst att nyttjas bland de beridna minnestropparna. Dock får det i sig även ses som ett historiskt dokument och beskrivande av en tidsbild om man stannar klockan vid det förra sekelskiftet. Arbetet måste ses i sitt historiska perspektiv och utgör på intet sätt något förhärlikande av kriget. Vidare måste man också se dåtidens häst- hantering med ”historiska” glasögon och inte bruka bilden fullt ut i dagens moderna samhälle utan nyttja sig av ett modernt humant djurhanterande. Dokumentet är med andra ord ett hjälpmedel att skapa en visuell bild av en gången tid anpassad till dagens moderna samhälle.

”Öfningar i firsprång, i terrängen, öfver hinder och i trupp måste bedrifas med synnerlig omtanke om hästarna samt fåicke dagligen upprepas”.

Malmö 2001-02-13

Thorbjörn Wrambo

I. INLEDNING

§ 1. ALLMÄNNA GRUNDER.

Ryttteriet strider till häst med blanka vapen. Genom fäktövningar utbildas den enskilde ryttaren för striden till häst. Fäktning man mot man innefattar grunderna för all strid och utgör den enklaste formen för densamma. Under fäktövningar inlärs, förutom personlig färdighet, även stridens enklaste grundlagar. Fäktövningar skall ständigt bedrivas med hänsyn till dess verkliga ändamål, ryttarens utbildande för striden med blanka vapen. Övningarna får inte urarta till formell exercis efter kommando. Huvudsaken är att hos ryttaren ingjuta en oförvägen anfallslust och lära denne att föra det blanka vapnet med beslutsamhet och kraft.

Fäktövningar till häst är även ridövningar och skall utföras med noggrann hänsyn så väl till hästarnas utbildning för ridning som till dess kondition. Fäktning till fots utgör en förberedelse för fäktning till häst och övas i brist på tillräckligt antal s.k. trähästar.

§ 2. BEGREPPSFÖRKLARINGAR.

Klingans lägen är, då sabeln förs av högra handen:

ters: eggen till höger (naglarna nedåt);

kvarter: eggen till vänster (naglarna uppåt).

anfallsdelen: hälften av klingan närmast spetsen.

paraddelen: hälften av klingan närmast fästet.

Fäkthanden: den hand som för vapnet (i allmänhet den högra) till skillnad från styrhanden.

Gard: det utgångsläge med sabeln, vilket bäst lämpar sig så väl till anfall som till försvar.

Blotta: den del av motståndarens kropp, som inte skyddas av vapnet.

§ 3 IAKTTAGELSER FÖR FÄKTLÄRAREN.

Vid inlärandet av allt nytt skall fäktläraren meddela och samtidigt förevisa, vad som skall göras och även förklara varför det skall utföras. Han skall även påpeka de fel som vanligen begås och olägenheterna av desamma. Härigenom utvecklas ryttarens eftertanke och riktiga uppfattning om mål och medel vid fäktning.

Fäktläraren skall på alla sätt söka hos ryttaren uppväcka och vidmakthålla håg och lust för fäktövningar och lära honom inse, att hans egen framgång och säkerhet under strid är beroende av hans färdighet i sabelns bruk. Han skall underhålla och utveckla sin personliga färdighet så att han i alla avseenden kan vara en förebild för dem, han skall undervisa.

II. ALLMÄN FÄKTLÄRA.

§ 4. ALLMÄNNA GRUNDER.

Fäktning till häst måste vara enkel. Ryttaren skall därför övas i ett fåtal med stor kraft och hastighet samt i rätt riktning utförda stötar och hugg. De enklaste grunderna för parad, svarsanfall och upprepat anfall skall dock läras in, då den däri övade ryttaren är överlägsen den, som endast anfaller blint. Vapenövningar till häst utförs huvudsakligen av hand, arm och axel. Överlivet får endast i ringa grad medverka vid vapenrörelsens utförande, för att ryttaren inte skall förlora jämnvikten och herraväldet över hästen. Ett tillräckligt starkare lutande av överlivet för att nå en motståndare, särskilt en liggande, kan dock ibland vara nödvändigt. Styrhandens förande samt sätets och benens läge skall vara oberoende av vapenrörelserna.

För att befästa ryttarens säkerhet i sadeln vid fäktning skall, vid överlivets vridning eller lutning åt endera sidan, det motsatta knät och låret slutas väl intill sadeln, under det att ryttaren stöder i stigbygeln på den sida, vart lutningen eller vridningen sker. Vid fäktning hålles stigbygeln på hålfoten. Ju säkrare ryttaren behärskar sin häst, desto större utsikt har han att nedgöra fienden med sitt vapen. Fäkthanden bör om möjligt föras oberoende av tygelföringen och hästen bör i allmänhet ridas på en hand. Under strid eller fäktning bör dock, när så behövs, fäkthanden användas som *hjälp-hand*, isynnerhet vid ridning av ofullständigt utbildade hästar. Sabelspetsen hålls därvid något framåt och högre än ryttarens huvud.

§ 5. GARDLÄGEN.

Gardlägena är två: höger gard till höger om hästen och vänster gard till vänster om hästen. Garden intas, då ryttaren närmar sig motståndaren. Från på axel gevär intas *höger gard*, därigenom att högra handen med fullt tag om kaveln för sabeln framåt, så att spetsen riktas mot motståndaren, i allmänhet mot bröstet, eggen på klingan nedåt, överarmen intill sidan med armbågen något framskjuten, klinga, arm och axelled i ett och samma lodplan, blicken riktad på motståndaren. Ryttaren bibehåller i övrigt föreskriven ställning till häst, med överlivet obetydligt framfört mot motståndaren. Gard intages i den riktning, var motståndaren befinner sig: från riktning rakt fram till riktning rakt åt sidan. Därvid vrids överlivet endast obetydligt i sabelns riktning. Då inga mål finns eller anges, hålls sabelspetsen rakt fram i höjd med ryttarens bröst (fig. 1).

Från på axel gevär intas *vänster gard*, genom att högra handen med sabeln förs över vänstra underarmen, armbågen intill livet och obetydligt framskjuten, underarm och klinga i en linje. För övrigt intas garden i enlighet med föreskrifterna av höger gard. Då inget mål finns eller anges, hålls sabelspetsen framåt och något till vänster i höjd med ryttarens bröst.

Från på axel gevär, vänster (höger) gard och gevär in intas höger (vänster) gard på kommandoord: *Höger (vänster) – gard!* Gardläget intas genaste vägen. Då stridsläget ej fordrar gardens bibehållande återtas på axel gevär (gevär in), vilket även verkställs på kommandoord: *Påaxel – gevär! (Gevär in!)* Vid övning efter kommando bibehålls den intagna garden tills på axel gevär kommenderas.

Efter anfallsrörelser åt olika sidor på kommando intas alltid höger gard. Då sabeln dras till strid, skall om tiden medger, handremmen fästas omkring handleden. Sabelklingan fälls med eggen framåt ner i styrhanden, som fattar klingan nära fästet. Högra handen förs genom handremmen och drar handremmens löpare tätt intill handleden, varefter ställning med på axel gevär intas. Handremmen fästs på kommandoord: *Handrem – fäst!* Handremmen lossas åter, till häst, då sabeln vid gevär in fälls ner i vänstra handen, samt till fots, då sabeln förs in i baljan.

Till fots intas garden genom att vänstra foten flyttas två fötters längd rätt åt sidan, varvid knäna bibehålls raka utan styvhet och fötterna utåtvända som vid enskild ställning. Kroppstygden fördelas väl framåt samt lika på båda fötter. I övrigt intar ryttaren motsvarande ställning som vid gard till häst.

§ 6. STÖTAR

Två slag av stötar finns: *kvarts-* och *tersstöt*. Stöten kan antingen stötas in: aktiv stöt genom armens sträckande, så väl omedelbart från garden som efter vinkling uppåt; eller kan den ridas in: anloppsstöt, då hästens fart åstadkommer sabelns inträngande. Stöten stöts in företrädesvis och alltid från stället eller i kortare takter, då hästens fart ej ger den nog inträngningsförmåga samt ridas in från firsprång eller ökad galopp. Stöten används vid alla tillfällen så väl vid möte och förföljning som vid handgemäng. Den aktiva stöten används företrädesvis under enskild strid och handgemäng, anloppsstöten vid anfall i trupp. Stöten riktas mot målets väsentliga delar.

Stötens för delar framför hugget är:

- att den genom sin styrka fortare nedgör målet och därigenom blir verksammare;
- att den går den kortaste vägen och således utförs snabbare;
- att den utförs med mindre blottande av ryttarens kropp och med mindre ansträngning, varför den som stöter under handgemänget, är uthålligare än den som hugger; samt
- att den fordrar mindre tid att inlära.

Kvartstöt utförs till höger om hästen, omedelbart från gard, därigenom att spetsen riktas mot målets blotta, i det att sabeln vrids så att eggen kommer till vänster (kvart), och armen samtidigt sträcks med full kraft under framförande av axel och överliv, varvid stöten tränger in (fig. 2).

Stöten utförs från höger (vänster) gard på kommandoord: *Stöt! (Höger – stöt!)*

Tersstöt utförs till vänster om hästen, omedelbart från gard, på motsvarande sätt som kvartstöt till höger om hästen, men med eggen på klingan vriden till höger (ters) fig. 3).

Stöten utförs från vänster (höger) gard på kommandoord: *Stöt! (Vänster – stöt!)*

Omedelbart efter stöt, hugg eller parad utförs stöten efter uppvinkling, varvid armbågsleden böjs till omkring rät vinkel. Armbågen hålls vid kvartstöt nedåt och vid tersstöt i höjd med axeln.

Anloppsstöten ridas in med sträckt arm, i kvartsläge till höger och i tersläge till vänster om hästen, varvid hästens fart vid sammanstötningen med målet tränger in spetsen.

Direkt därpå skall ryttaren genom eftergift i armens leder undvika att få dessa skadade till följd av sammanstötningen.

Då marsch-marsch kommenderats, riktar ryttarna sabelspetsen mot målen med sträckt arm (kvart). Under slutet anfall intar bakre ledet höger gard. Vid sammanstötningen försöker ryttaren rida in i en anloppsstöt mot närmaste mål i allmänhet till höger. Efter utförd stöt återtas garden hastigt eller övergår ryttaren till en ny vapenrörelse. Svarsstöt utförs omedelbart efter parad, innan motståndaren hinner förnya anfallet och riktas mot målets blottade delar. Upprepad stöt utförs efter av motståndaren gjord parad, innan denne hinner övergå till svarsanfall. Spetsen måste därvid i allmänhet flyttas under motståndarens klinga (spetsförflyttning), samtidigt med att handen dras tillbaka för att utföra en ny stöt riktad mot motståndarens blotta.

Upprepade stötar åt en sida utförs på kommandoord: *2 stötar – stöt!*

Stötar åt olika sidor utförs på kommandoord:

Höger (vänster) och vänster (höger) – stöt!

Felaktigt är: att arm och klinga vid stöten bildar vinkel i sidled i stället för en linje, då riktningen blir osäker och stöten förlorar i kraft. Orsaken till detta är ofta att tummen och pekfingeret sluts för hårt om fästet, varvid riktningen försvåras; att ryttaren stannar i uppvinklingen i stället för att utföra en blixtnabb och överraskande stöt; samt att vid uppvinkling dras handen längre tillbaka mot livet än till ungefär rät vinkel i arm-bågsleden, varigenom ryttaren förlorar tid och röjer sin avsikt, eller att handen dras för kort tillbaka, då stöten förlorar i kraft.

§ 7. HUGG.

Huggen är två: *ters-* och *kvarthugg*. Hugget kan, oavsett stötens fördelar, likväl komma till användning under handgemäng, isynnerhet vid övergång från anfall i en riktning till en annan. Hugget riktas mot målets övre delar. Hugget skall slungas fram, så att klingans anfallsdel med eggen först i huggets riktning träffar målet, varvid handen slutas samt arm och klinga bildar i det närmaste en rät linje med spetsen något före. Hand, arm och axel utför hugget, varvid överlivet obetydligt vrides.

Tershugg till höger om hästen utförs genom att högra handen för sabeln i tersläge, så att klingan korsar vänstra överarmen invid axeln, under det att denna vrides något tillbaka; armbågen hålls framåt och spetsen av klingan snett bakåt i höjd med handen. Genom vänstra axelns framvridning och armens snabba sträckande utförs ögonblickligen därpå ett i allmänhet vågrätt hugg, något högre eller lägre beroende på anfallspunktens läge. (fig.4). Hugget utförs från höger (vänster) gard på kommandoord: *Hugg! (Höger – hugg!)*.

Kvarthugg till vänster om hästen utförs genom att högra handen för sabeln uppåt och snett bakåt, så att armen sträcks och handen kommer något högre än hjässan med spetsen på klingan uppåt och snett framåt vänster samt eggen snett uppåt. Genom högra axelns framvridning, armens böjning och hastiga sträckning utförs ögonblickligen därpå ett hugg i allmänhet snett uppifrån och nedåt, något högre eller lägre beroende på anfallspunktens läge (fig.5). Hugget utförs från vänster (höger) gard på kommandoord: *Hugg! (Vänster – hugg!)*.

Då ett hugg inte träffar eller utförs mot fäktmål, utsvängs det till dess hand och klinga återkommer i garden. Tershugg utförs i allmänhet till höger om hästen och även bakåt höger mot en förföljande ryttare. Kvarthugg utförs i allmänhet till vänster om hästen, dock inte rätt åt sidan eller bakåt. Under strid eller tillämpningsövningar i fäktning kan omständigheterna framtvunga många olikheter i huggens form och omväxling i dess användning. Tershugg och kvarthugg till vänster om hästen är dock de verksammaste under ett handgemäng och således de, som först och främst bör övas. Härvid utesluts inte att t.ex. kvarthugg kan komma till utförande även till höger om hästen under tillämpningsövningar.

Huggen utförs såväl från gard som från stöt, samt från hugg eller från parad. Efter utfört hugg återtas garden hastigt eller övergår till en ny vapenrörelse. Svarshugg utförs omedelbart efter en parad, innan motståndaren hinner förnya sitt anfall och riktas mot dennes blotta. Upprepat hugg utförs efter av motståndaren gjord parad, innan denne hinner övergå till anfall. Upprepade hugg åt en sida utförs på kommandoord: *2 hugg – hugg!* Hugg åt olika sidor utförs på kommandoord: *Höger (vänster) och vänster (Höger) hugg!*

Sammansättning av stötar och hugg utförs på kommandoord t.ex.: *Stöt och Hugg!* (åt en sida). *Vänster hugg! (å en sida). Vänster (höger) stöt! – Höger (vänster) hugg!* osv.

Felaktigt är: att träffa med flatan i stället för med eggen eller med paraddelen i stället för med anfallsdelen, varvid hugget förlorar i inträngningsförmåga; att vid uthuggningen låta handen i stället för spetsen gå före i huggets riktning, varvid hugget förlorar i kraft; samt att stanna i anläggningen, varvid motståndaren får tid att möta hugget med en parad eller förekomma det genom ett motanfall.

§ 8. PARADER.

Paraderna eller parering är tre: *kvart-*, *ters-* samt *långparad*.

Kvart- (klingan i kvart) och *ters-* (klingan i ters) *parad mot hugg* verkställs genom armens snabba sträckande till en kraftig motrörelse, mötande motståndarens klinga med eggen av klingas paraddel, varvid handen sluts kraftigt om fästet. Mot vågräta hugghålls sabeln mera lodrät, mot sneda eller lodräta hugg mer vågrät (fig. 4,5).

Vid kvart- och tersparad mot stötar förs handen och spetsen med klingan före i paradens riktning så mycket åt sidan, att paraden avleder stöten, men ej så långt, att övergången till svarsstöt försvåras. Klingan bör därvid följa motståndarens vapen (fig. 2, 3).

Lågparad utförs mot lågt riktade stötar till höger och vänster om hästen i likhet med ett lodrätt hugg nedåt och något utåt från denna, varvid handen höjs så mycket som behövs för att ge tillräcklig kraft och fart åt paraden.

I allmänhet används:

- tersparad mot tershugg och kvartparad mot kvarthugg;
- tersparad mot stötar till höger om eget vapen;
- kvartparad mot stötar till vänster om eget vapen;
- lågparad mot lågt riktade stötar.

Felaktigt är: att uppfånga hugget med flatan i stället för med paraddelen, varvid paraden förlorar sin skyddande verkan och "hugget går igenom"; och att vid parader mot stötar ej föra spetsen tillräckligt åt sidan för att verkligen avleda stöten eller för långt åt sidan, då övergången till motanfall försenas.

§ 9. SAMMANDRAG AV VAPENRÖRELSERNA.

Vapenrörelser till höger om hästen:

Kvart stöt – Kommandoord: *Stöt!* (*Höger - stöt!* Från vänster gard) i alla riktningar.

Ters hugg – Kommandoord: *Hugg!* (*Höger - hugg!* från vänster gard) i alla riktningar.

Ters parad – mot högt riktade stötar samt tershugg.

Kvart parad – mot högt riktade stötar samt kvart hugg.

Låg parad – mot lågt riktade stötar.

Vapenrörelser till vänster om hästen:

Ters stöt – Kommandoord: *Stöt!* (*Vänster - stöt!* Från höger gard) i alla riktningar.

Kvarthugg – Kommandoord: *Hugg!* (*Vänster - hugg!* från höger gard) snett framåt men inte bakåt eller rätt åt sidan.

Kvart parad – mot högt riktade stötar samt kvart hugg.

Ters parad – mot högt riktade stötar samt ters hugg.

Låg parad – mot lågt riktade stötar.

Sammansatta vapenrörelser.

Åt en sida om hästen – Kommandoord: *2 Stötar - stöt! 2 Hugg - hugg!*

Stöt och hugg!

Åt olika sidor om hästen – Kommandoord: *Höger (vänster) och Vänster (höger) - stöt!*

Höger (vänster) och Vänster (höger) - hugg!

Höger (vänster) stöt (hugg) - Vänster (höger) hugg (stöt)!

§ 10. STRID MOT SABELRYTTARE.

Anfallet i trupp verkar dels genom hästarnas stötkraft, dels genom de blanka vapnen. Under den enskilda striden skall ryttaren *först och främst använda sabeln*. Hästens stötkraft bör i allmänhet sparas till anfallet i trupp, eller då ryttaren måste bana sig iväg genom fientliga avdelningar. Ryttaren skall alltid *anfalla beslutsamt* och i allmänhet rida mot motståndaren med god fart. Vid sammandrabbningen skall han med sin stöt förekomma motståndarens angrepp och nedgöra denne. Endast av nödtvång skall ryttaren övergå till parad men därefter genast ånyo anfalla och aldrig frivilligt fortsätta med försvaret eller avvakta motståndarens anfall.

Under strid skall ryttaren på mest ändamålsenligaste sätt söka besegra sin motståndare med hjälp av inlärd former och föreskrifter men utan att känna sig bunden av dessa. Alla lägen kan inte förutses eller på förhand inövas.

Vid möte skall ryttaren söka få sin *motståndare till höger om sig*, då han åt denna sida kan bruka sabeln med mera kraft och längre räckvidd än till vänster. Vid möte såväl till höger som till vänster anfälls motståndaren i allmänhet med en stöt. Misslyckas anfallet, skall ryttaren hastigt vända upp igen och på nytt anfalla. Den som därvid har sin häst

bäst i lydnad, kan välja ett fördelaktigt ögonblick för anfallet samt angripa motståndaren på dennes svaga sida, innan densamme hinner vända.

Vid *förföljning* skall ryttaren söka att komma upp på *motståndarens vänstra sida* och med stöt nedgöra denne. Ryttaren skall därvid noggrant behålla herraväldet över sin häst, så att inte motståndaren genom en tvär vändning eller plötslig avsaktning kan undandra sig anfallet. Är ryttaren förföljd, skall han söka få sin motståndare till höger om sig och med uppmärksamheten riktad både på terrängen och motståndaren använda fäkthanden som hjälphand eller och bibehålla gard med spetsen riktad framåt för att inte röja sin avsikt att anfalla.

Genom överraskande angrepp främst genom tershugg mot förföljarens hästs huvud skall han söka hålla denne på avstånd eller rikta en stöt mot den förföljande ryttaren. Märker han att motståndaren ej har herravälde över sin häst (t.ex. rider med lösa hängande tyglar), kan han utföra en tvär vändning till vänster eller plötsligt minska farten och i det ögonblick denne rusar förbi, nedgöra honom med en stöt.

Har den förföljande lyckats komma upp på ryttarens vänstra sida kan denne i regel inte nå honom med sabeln så länge den hålls i högra handen. Om ryttaren inte på annat sätt (genom ökande av farten, tvär vändning eller plötslig avsaktning) lyckas komma undan motståndaren, kan han fatta sabeln i vänster hand och rikta ett hugg mot den förföljandes hästs huvud eller en stöt mot ryttaren.

Vid enskild strid på landsvägar, begränsade av hindrande terräng, skall ryttaren om det är möjligt hålla sig till vänstra väggkanten för att under alla förhållanden (vid möte, då han förföljer eller är förföljd) få motståndaren till höger om sig. Har ryttaren hamnat i strid med flera motståndare, bör han försöka skilja dem åt och *anfalla en i sänder*, innan de övriga hinner komma till understöd. Flera ryttare skall däremot inte låta sig besegras en och en utan gemensamt anfalla en eller flera motståndare.

Då flera ryttare förföljer fientliga ryttare, skall de försöka tränga ihop motståndarna, så att dessa hindrar varandra i att bruka vapen. Däremot skall de själva, om de är förföljda, skiljas åt för att fritt kunna bruka sina vapen och upplösa förföljningen i smärre enskilda strider. Vid anfall skall ryttarna med andra ord förena sig. Är de förföljda, skall de sprida sig för att om möjligt på nytt förena sig till anfall.

Patruller skall anfalla med sammanhållning. Vid möte på landsvägar med hindrande terräng på sidorna skall de sluta upp och om möjligt fylla upp landsvägens bredd för att på så sätt ge sammanhållning åt anfallet och hindra fientliga ryttare att tränga igenom. Under *handgemäng* skall ryttaren hålla sig rörlig och oupphörligen anfalla enskilda ryttare i sin närhet. De som kan angripas överraskande eller ej har kontrollen över sina hästar är lättast att besegra. Om några ryttare inte kommer sig för att bruka sina vapen skall de av befälet och de andra ryttarna genom tillrop eggas att anfalla fienden.

§ 11 STRID MOT INFANTERI.

Ryttaren skall undvika att anfalla infanteri med lämpligt skjutfält framför sig, eller som befinner sig bakom för hästen hindrande föremål. Kan infanteriet överraskas eller är ammunitionen bortskjuten bör ryttaren hänsynslöst anfalla.

Ryttaren anfaller i hastig takt, lutande sig framåt för att erbjuda mindre skottytta, försökande att få motståndaren till höger om sig och om så behövs undankasta dennes gevär med en låg parad samt därefter stöta ned eller rida omkull honom. Hästen skall hållas väl mellan hand och ben, så att ryttaren kan välja fördelaktig sida för anfallet samt, om detta misslyckas, hastigt vända upp ingen och på nytt anfalla.

En liggande fiende anfalles till höger med en stöt, varvid eggen av klingan i allmänhet riktas bakåt. Ryttaren lutar sig därvid nedåt för att nå den liggande. I det ögonblick stöten utförs är det ofta fördelaktigt att stöda styrhanden på hästens manke för att kunna nå djupare och förekomma klämning mot sadeln. Under ridning i hastig takt måste stöten riktas i god tid för att inte komma för sent. Skall ryttaren rida tillbaka undan eld, bör han vinkla för att göra skottriktningen osäker.

III. REKRYTENS UTBILDNING.

§ 13. ALLMÄNNA GRUNDER

Rekryten skall bibringas en sådan färdighet i sabelns bruk att han i alla takter mot olika slag av mål, enskilt eller i trupp, kan föra sabeln med kraft och skicklighet samt även följa och behärska sin häst. För att kunna föra sabeln med kraft och skicklighet måste rekryten äga en stark och smidig arm. Under alla perioder av utbildningen skall ryttaren emellanåt övas i fäktning med karbin på ryggen samt med påtagen kappa med eller utan karbin på ryggen. Allt nytt bör såvitt möjligt genomgås på trähästen och eventuellt även till fots. Som förberedelse till den egentliga fäktningen till häst övas sabelsvängningar och stötar.

Utbildningen indelas i tre perioder:

I. perioden: Förberedande övningar.

1. på trähäst och till fots
2. till häst

II. perioden: Egentliga fäktövningar.

1. utan fäktmål,
2. mot fäktmål

III. perioden: Tillämpningsövningar

§ 14. I. PERIODEN FÖRBEREDANDE ÖVNINGAR.

1. PÅ TRÄHÄST OCH TILL FOTS

Dessa övningar avser att lära rekryten vapenrörelsernas form och utförande, innan de egentliga fäktövningarna företas till häst, samt att utveckla rekrytens kroppskrafter. För att rekryten genast från början skall vänja sig vid en riktig ställning till häst under fäktövningar, skall trähästen vara sadlad med nummersadel och betslad med träns eller stång och bridong, beroende på rekrytens framsteg i ridning. (Fig. 12,13).

Fäktavdelningen, lämpligen 6-8 man uppställs vid trähästen varefter läraren sitter upp och förevisar gardlägena, styrhandens förande, sätets och benens lägen, aktsamhet att inte vidröra hästen med sabeln osv. Stötar och hugg inövas mot fäktmlål som ställs eller förs i olika lägen inom räckhåll för sabeln.

Skarphuggning övas för att pröva rekryternas förmåga att utföra huggen rätt och med kraft. Huggen utförs mot färska trädgrenar med en diameter av 3-5 cm. lämpligast av pil eller hassel.

Till fots uppställs ryttarna i grupper om två eller på två led med motstående led som riktmål utom räckhåll för sablarna såsom motståndare, då parader och svarsanfall skall inövas. Innan fäktavstånd intas görs gevär ut och handrem fäst.

Avdelningen uppställs på öppna led, och fäktningsavstånd intas av varje led på kommandoord: Fäktningsavstånd – höger! Alla utom högra flygelkarlen gör vänster om marsch och går rakt ut med uppmärksamheten åt högra flygeln. Då utrymme vunnits gör varje man för sig höger om halt samt rättar sig, varvid högra armen utsträcks åt rättningssidan, så att handen med sabeln i ters kommer i höjd med axeln, arm och klinga i en rak linje, spetsen på sabeln armens och klingans längd från sidokamraten, varefter på axel gevär självmant återtages. Därefter kommenderas helomvändning med främre ledet och tillsäges tex. Mötning höger (vänster): sida höger (vänster); Nr 1 (2) förföljning höger (vänster) varefter motsvarande lägen intas av de motstående. Då vanlig formering skall återtas kommenderas: *Samling! eller Uppställning!*

2. TILL HÄST

Sabelsvängningar och stötar indelas i armsvängningar, handsvängningar samt stötar. Vid *armsvängningar* svängs hela armen i vågplanet omkring ryttarens huvud från höger till vänster eller omvänt samt i lodplanet uppifrån och nedåt eller nerifrån och uppåt med rörelsen huvudsakligen förlagd till axelleden. Eggen på klingan hålls om det är möjligt före i svängningens riktning. Arm-svängningar verkställs på tillsägelse tex. *Armsvängningar från höger (vänster) till vänster (höger) eller uppifrån (nerifrån) och uppåt (nerå) – börja!*

Vid *handsvängningar* hålls armen sträckt uppåt och utåt, under det att handen svänger sabeln i vågplanet över ryttarens huvud från höger till vänster eller omvänt samt i lodplanet uppifrån och ner eller nerifrån och upp med rörelsen förlagd till handleden. Eggen på klingan hålls om det är möjligt före i svängningens riktning. Handsvängningar verkställs på tillsägelse tex. *Handsvängningar från höger (vänster) till höger (vänster) eller uppifrån (nerifrån) och neråt (uppåt) –börja!* Stötar utförs på tillsägelse tex. Stötar (enl .§ 6) i början långsamt, sedan med större fart och kraft. När rekryten vunnit i färdighet, får han omväxlande utföra dessa rörelser på tillsägelse tex. *Sabelsvängningar och stötar – börja!*

Innan man övergår till II. Perioden och utför övningar mot fäktmlål skall hästarna vänjas vid dessa. Detta sker genom att ryttaren rider förbi och omkring fäktmlålet och med försiktighet utför vapenrörelser mot detta tills all rädsla hos hästen är försvunnen. För att underhålla hästarnas vana vid fäktmlålen kan dessa under vanliga ridövningar ställas upp invid ridbanan.

§ 15. II. PERIODEN. EGENTLIGA FÄKTÖVNINGAR.

1. Utan fäktmlål.

Rekrytens inlärande att till häst utföra de vapenrörelser som förut blivit övade på trähäst. Vapenövningarna inövas till häst med största noggrannhet och kraft. Dessa utförs i allmänhet mot andra ryttare som riktmål, dels på stället två och två enskilt eller på led mot varandra som vid övning på trähästar, dels under rörelse, tex. Med avdelningen delad på en yttre och en inre oval eller rund volt med 15 – 20 stegs avstånd mellan ryttarna och tillräcklig lucka mellan leden. Ryttarna utför därvid i omväxlande hastighet stötar och hugg riktade mot varandra utom räckhåll för sablarna.

2. Mot fäktmlål

Övningarna mot fäktmlål är de viktigaste och utförs för att lära rekryten att träffa en motståndare med snabbt och kraftigt utförda vapenrörelser. Fäktmlålen kan ställas upp på en linje efter varandra (3-4 mål); spridda som motståndare under handgemäng (6-8 mål) ;invid sidorna på en stor fyrkant eller oval; mellan hindren i en hinderbana eller utplacerade i terrängen. Hindren bör ställas upp med så stora avstånd från varandra att ryttarna efter varje vapenrörelse hinner gå i gard eller återta på axel gevär samt förbereda sig på ett nytt angrepp. Målen kan ställas upp antingen så att ryttaren först anfaller dem alla från ena sidan och sedan från den andra eller så att anfällen utförs omväxlande åt det ena eller andra sidan. Målen kan även ställas upp spridda så att ryttarna kan rida in mellan dem som vid handgemäng och omväxlande anfalla än det ena, än det andra av målen. Takten bör härvid vara trav för att skona hästarna, endast i undantagsfall galopp.

Om fäktmlålet inte genom sitt utseende tydligt anger vad det föreställer, kan ett befäl avdelas till varje mål för att i god tid för ryttaren ange vad detta föreställer tex. ”En mötande ryttare” (bör anfallas till höger) ; ”En förföljd ryttare” (bör anfallas från dess vänstra sida) osv. Ryttarna framridar i allmänhet en och en mot målen, så att läraren får tillfälle att noga övervaka och rätta dem enskilt. Övningar mot fäktmlål utförs i skritt, trav och galopp samt slutligen även i firsprång. Då ryttaren närmar sig fäktmlålet, intar han lämpligen gardställning och utför en snabb anfallsrörelse mot målet, varefter han återtar garden, gör på axel gevär, eller övergår till annan gard. Tempot får inte minskas vid målet utan hästen hålls väl fram och rids med uppmärksamma yttre hjälper för att hindra denne att tränga utåt. Övningar mot fäktmlål kan även företas i förening med hinderhopp så att ryttaren lär sig att utföra ett angrepp omedelbart före eller efter ett hinder .

”Öfningar i firsprång, i terrängen, öfver hinder och i trupp måste bedrifas med synnerlig omtanke om hästarna samt fåicke dagligen upprepas”.

§ 16. III. PERIODEN. TILLÄMPNINGSÖVNINGAR

Syftet med dessa övningar är att lära rekryten att under strid mot olika slag av motståndare använda de inövade vapenrörelserna såväl till anfall som försvar samt även följa och behärska sin häst. Innan fäktövningar mot motståndare företas skall hästarna vänjas att utan tvekan gå fram mot andra hästar.

Avdelningen ställs upp på två led mot varandra med lämpligt avstånd mellan leden och luckor mellan ryttarna. Framridningen ser såväl till höger som till vänster om de

mötande i såväl skritt, trav som galopp. När ryttarna kommit förbi varandra gör de halt, helomvändning åt samma håll som mötet skett, rider ånyo mot varandra och stannar invid den mötande och utför markerade vapenrörelser.

Om hästarna visar skygghet försöker ryttarna lugna dessa, hästarna skall vänjas att gå fram mot sabelryttare. Under alla fäktövningar skall ryttarna rida hästarna med riktiga hjälper, mjukt och utan överilning samt omsorgsfullt undvika att skrämman med eller att träffa dem med vapnet.

§ 17. VAPEN, FÄKTMÅL, TRÄHÄSTAR

Som ersättning för sabel användes käppar eller rottingar med samma längd som sabeln, dessa skall vara försedda med handskydd i form av en enkel bygel samt beträffande rottingarna även med en mjuk knapp.

Fäktmlål bör i allmänhet vara så beskaffade att varken ryttarens arm eller vapen skadas även då anfallsrörelser utförs mot dem i hastiga takter. Fig. 9 visar exempel på fäktmlål som kan sänkas eller höjas omväxlande för att kunna föreställa mål på olika höjd. Viktigt är att fäktmlålen fästs nedtill så att de inte slänger omkring då de träffas av stötar eller hugg. För att öka kraven kan även mindre mål om t.ex. 20-30 cm storlek användas. På större mål kan en riktpunkt utmärkas. Vid övande av stötar kan även pappskivor vara användbara.

Trähästar (fig. 8) bör ha följande ungefärliga mått: höjd från marken 125 cm; längd 120 cm; halsens längd 85 cm.

§ 18. GRUNDER FÖR TÄVLINGAR

Tävlingar är ägnade att i hög grad öka färdigheten i och intresset för fäktning. Dessa kan utföras antingen mot fäktmlål eller som kontrafäktning man mot man eller i grupp mot grupp. Vid tävling mot fäktmlål framrider en och en mot de uppställda målen och utför stötar och hugg mot dessa enligt givna bestämmelser, varvid i synnerhet aktiva stötar i manövergalopp, men även anlopsstötar i ökad galopp bör företas. Anfallsrörelser bör utföras såväl till höger som till vänster.

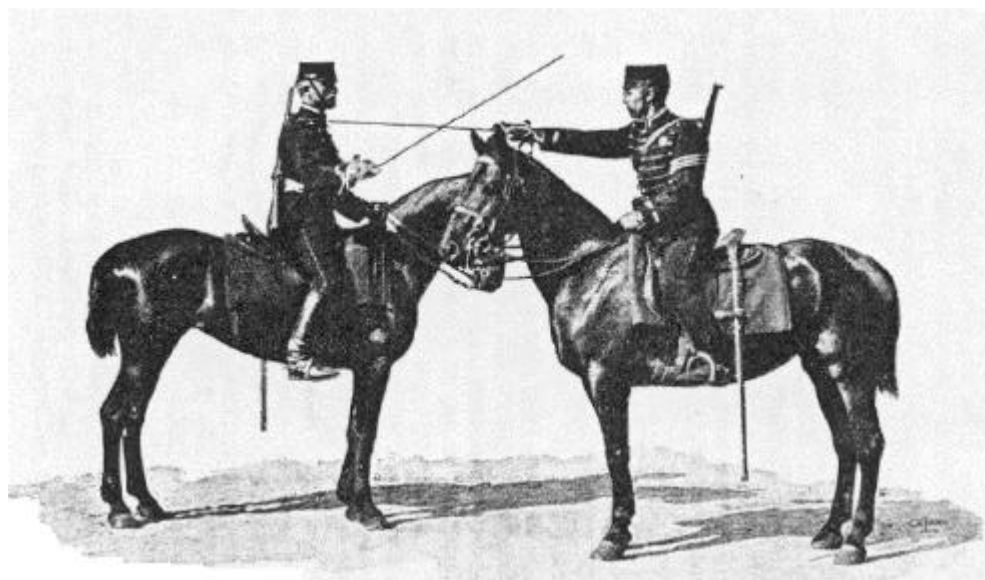
Vid bedömandet bör hänsyn först och främst tas till förmågan att träffa fäktmlålen med hastighet och i rätt form utförda stötar och hugg. För varje vapenövning sätts en viss poäng i likhet med vad som sker tex. Vid varje hinder under en prishoppning.

§ 19. SABELNS VÅRD.

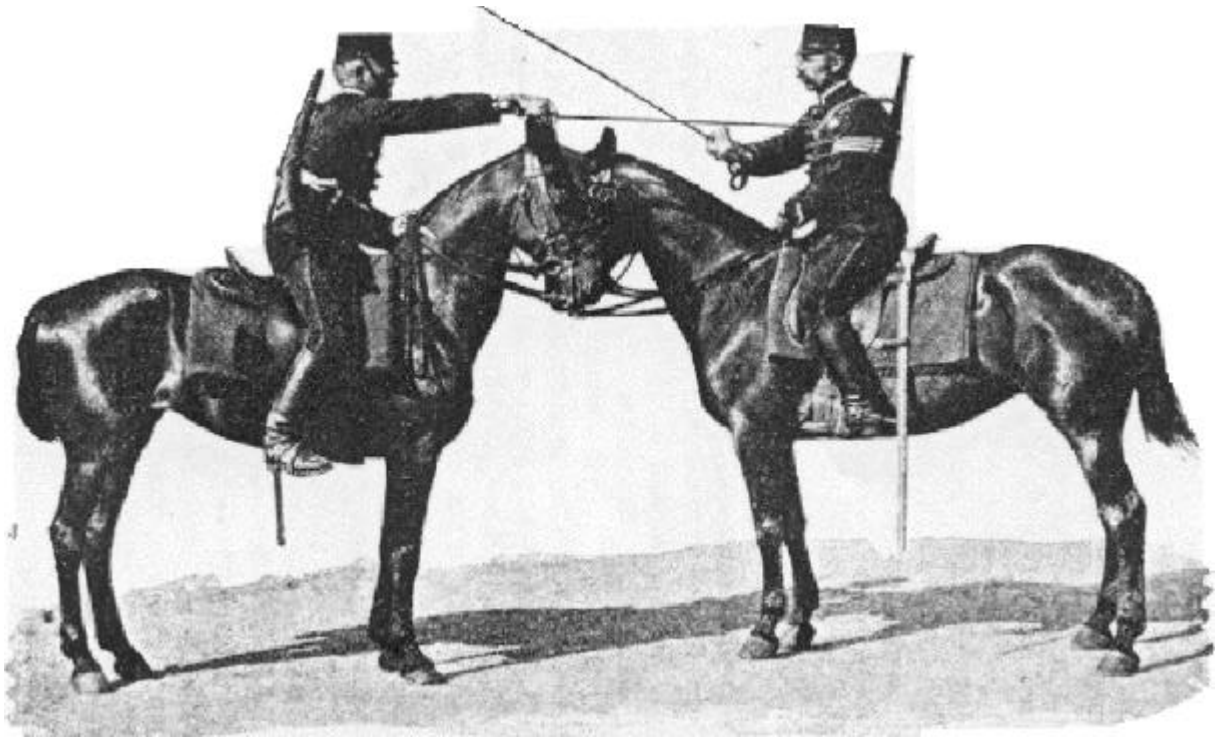
Till krigsbruk skall spetsen och eggen (ej ryggen) på sabelns anfallsdel slipas med iakttagande av att så litet som möjligt av klingan förtunnas. Sabeln skall ständigt hållas vass samt insmord med något fettämne (vaselin) för att förekomma rost. Klingan bör om möjligt ej införas våt i baljan utan avtorkas före införandet. Om vatten kommit in i baljan skall denna torkas vid lämplig värme så snart tillfälle ges, så att fuktigheten avdunstar, utan att de i baljan befintliga träskivorna bränns. Dessa skall alltid hållas i fullgott skick. Gevär ut och in skall verkställas med omsorg, så att den slipade eggen ej skadas. Sabelspetsen får inte stödas i marken och sabeln får inte användas till annat bruk än som vapen.

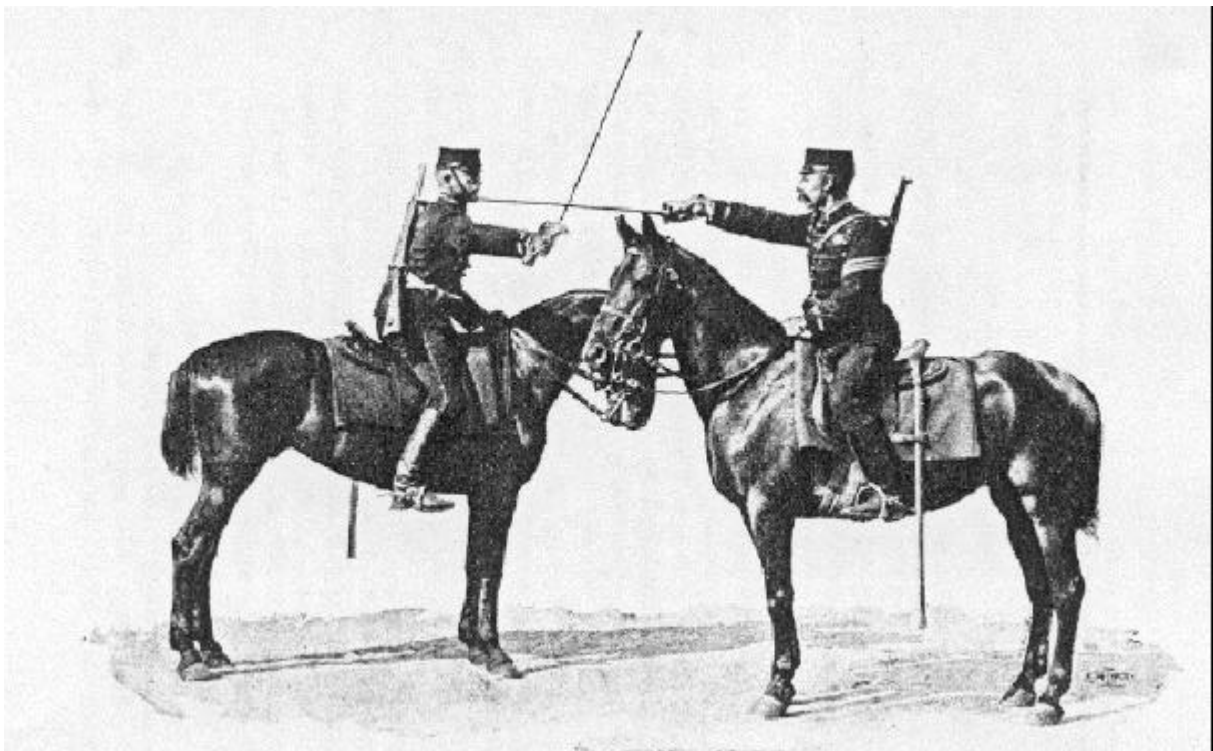
1. HÖGER GARD

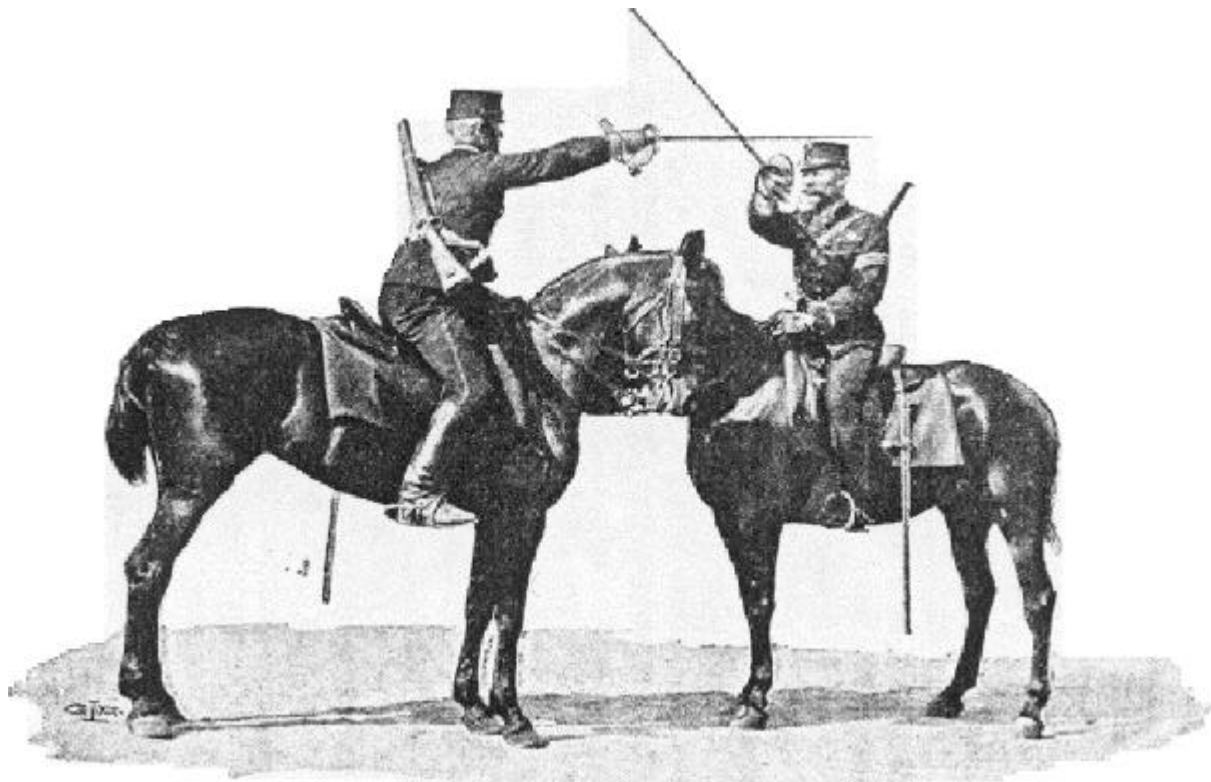
2. KVARTSTÖT OCH TERSPARAD.

3. TERSSTÖT OCH KVARTPARAD.

4. TERSHUGG OCH TERSPARAD.

5. KVARTHUGG OCH KVARTPARAD.

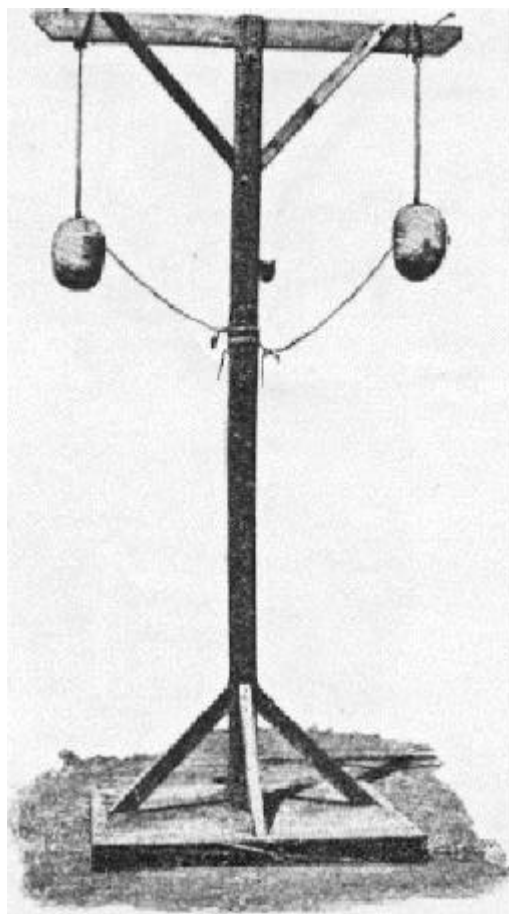

FIG. 6. FÄKTMÅL.

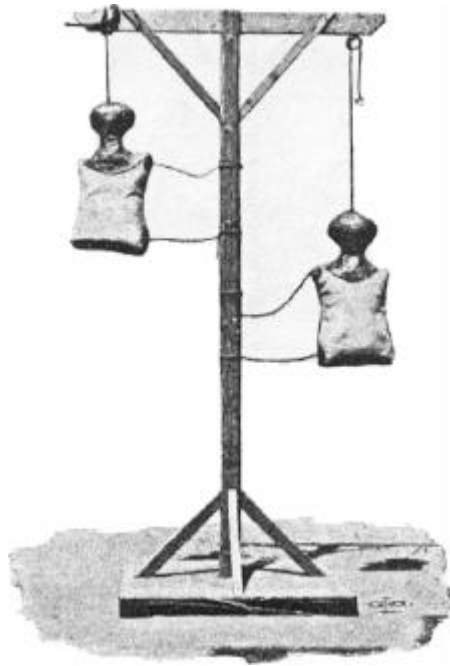
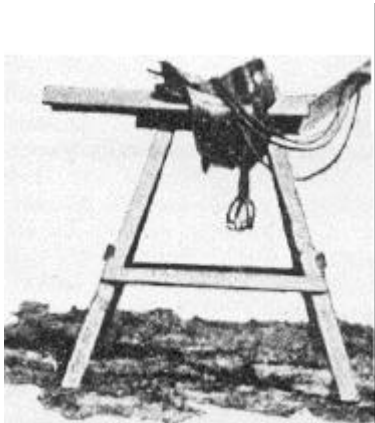

FIG. 7. FÄKTMÅL.

8. TRÄHÄST.